

การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้ากระชายขาวสำเร็จรูปของกลุ่ม
วิสาหกิจชุมชนเกษตรกร บ้านร้องขี้เหล็ก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
The Packaging and Brand Development of Fingerroot Instant of
Rongkeelek Agriculturer Community Enterprise Group,
Amphur Doisaket, Chiangmai Province

ดารารัตน์ จันทร์อินทร์^{1*} และศรัณยา เลิศพุทธรักษ์²

(Dararat Janin^{1*} and Sarunya Lertputtarak²)

^{1,2}หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

^{1,2}Master of Business Administration Graduate School of Commerce Burapha University

อีเมลผู้แต่งหลัก : fai.dararatj@gmail.com เบอร์โทร : 08 7725 2487

วันที่รับบทความ 25 ธันวาคม 2565

Received: Dec. 25, 2022

วันที่รับแก้ไขบทความ 11 กุมภาพันธ์ 2566

Revised: Feb. 11, 2023

วันที่ตอบรับบทความ 13 กุมภาพันธ์ 2566

Accepted: Feb. 13, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้ากระชายขาวสำเร็จรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องขี้เหล็ก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ และ 2) พัฒนาและประเมินความพึงพอใจต่อบรรจุภัณฑ์และตราสินค้ากระชายขาวสำเร็จรูป เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสนทนากลุ่ม วัตถุประสงค์ที่ 1 มีกลุ่มตัวอย่าง 10 คน และวัตถุประสงค์ที่ 2 มีกลุ่มตัวอย่าง 10 และ 13 คนตามลำดับ ผลการศึกษพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของบรรจุภัณฑ์เป็นถุงพลาสติกแบบธรรมดา ไม่สวยงาม ตราสินค้าไม่มีเอกลักษณ์ ไม่ทันสมัย ปัญหาที่พบคือ บรรจุภัณฑ์ไม่สวยงาม ตราสินค้าไม่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค ความต้องการของกลุ่มคือ บรรจุภัณฑ์แบบถุงซิปล็อคสีเงิน ตราสินค้าเป็นรูปแบบวงกลมสีเขียว สีส้ม สีฟ้า และสีเหลืองทอง มีรายละเอียดของผลิตภัณฑ์อยู่บนตราสินค้า 2) การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าได้ทำเป็นถุงซิปล็อคสีเงิน ตราสินค้าเป็นวงกลมสีเหลืองทอง มีรายละเอียดของผลิตภัณฑ์บนตราสินค้าทั้งหมด ในการประเมินความพึงพอใจมาจากการออกคะแนนเสียงเป็นบรรจุภัณฑ์แบบถุงซิปล็อคสีเงิน ตราสินค้าเป็นวงกลมสีเหลืองทอง โดยรายละเอียดของสินค้าใส่ในรูปแบบคิวอาร์โค้ด

คำสำคัญ: บรรจุภัณฑ์; ตราสินค้า; กระชายขาวสำเร็จรูป

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the conditions, the problems, and the needs of the packaging and brand development of fingerroot instant of Rongkeelek agriculture community enterprise group, Amphur Doisaket, Chiangmai Province and 2) to develop and evaluate the satisfaction of the packaging and brand of fingerroot instant. This is a qualitative research, focus group discussion used as a tool. The 1st objective had 10 samples and the 2nd objective had 10 and 13 samples,

in order. The results had found that 1) The current conditions are normal plastic bag packaging, not beautiful, without identity and out of date. The problems are the packaging is not beautiful and the brand is not attractive to the consumer. The needs are silver zip lock bag packaging, circle brand in green, orange, blue and golden yellow. The product details are on the brand. 2) The packaging and brand development are silver zip lock bag, circle brand in golden yellow. The product details are on the brand. The packaging and brand satisfaction evaluation were on high level by using voting with silver zip lock bag, circle brand in golden yellow. The product details are on QR code form.

Keywords: Packaging; Brand; Fingerroot

บทนำ

ประเทศไทยมียุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน โดยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ที่ได้ให้นามว่า “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มากำหนดเป็นทิศทางในการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน โดยได้ดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยยึดเป้าหมายในเรื่องที่ประเทศต้องการพัฒนา ซึ่งเรียกว่าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก (Sustainable Development Goals: SDGs) ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม ควบคู่ไปกับการสร้างสมดุลทางด้านสิ่งแวดล้อม (ดุษฎา พิชยนันท์, 2564)

ยุทธศาสตร์ชาติมีการระบุเป้าหมายของประเด็นในการพัฒนาประเทศ ให้เป็นประเทศที่ได้รับการพัฒนาที่ชัดเจน มีรูปธรรม มีความเป็นไปได้ โดยผสมผสานการดำเนินงานทั้งภาคการเกษตรและเทคโนโลยีทำการเชื่อมโยงและส่งเสริมการดำเนินงาน จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับก่อน การมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การดำเนินการในทางปฏิบัติว่าต้องดำเนินงานให้เกิดผลในทางที่ดี มีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความ เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับบริบทในการพัฒนาประเทศอย่างสมดุล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ต้องสามารถทำการหาประเด็นที่เป็นเป้าหมายที่ชัดเจน ในการดำเนินงานตามแผนให้เกิดประสิทธิภาพ และทำการดำเนินการเชื่อมโยงไปสู่วัตถุประสงค์ย่อยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละด้าน ให้บรรลุผลได้ ทั้งนี้ทุกภาคส่วนจะต้องให้ความร่วมมือในการเร่งดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564)

จากการสำรวจของนักวิจัยพบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องขี้เหล็ก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีการผลิตสินค้าภายในกลุ่มที่หลากหลาย โดยมีปัญหาในเรื่องบรรจุภัณฑ์เดิมที่ไม่สวยงาม เป็นถุงพลาสติกแบบธรรมดาไม่เหมาะกับชนิดของผลิตภัณฑ์ ราคาสินค้าไม่มีเอกลักษณ์ของกลุ่มที่โดดเด่น ไม่สวยงาม ไม่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคได้ ทำให้ไม่สามารถแข่งขันกับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแข่งขันได้ ทางกลุ่มจึงมีความต้องการที่จะพัฒนาบรรจุภัณฑ์จากรูปแบบเดิมให้เป็นถุงพลาสติกที่สวยงาม สามารถเก็บรักษาสินค้าได้นาน มีเอกลักษณ์ของกลุ่ม ดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคได้ และราคาสินค้าให้มีความทันสมัย (พัชรีย์ เสนอวรรณะ, การสื่อสารส่วนบุคคล,

17 พฤษภาคม 2565) จึงทำให้ผู้วิจัยมีแนวคิดที่สอดคล้องกับการออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ ด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ในแนวคิดสร้างสรรค์ ใช้ความมีเอกลักษณ์ของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตสินค้า เป็นจุดขายที่แตกต่างนำไปสู่การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ และยกระดับความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น

ประเด็นปัญหาของกลุ่มดังกล่าวจึงสอดคล้องกับปัญหาของภาครัฐที่ได้ดำเนินการศึกษาพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนในประเทศไทย พบว่า จากการดำเนินนโยบายภาครัฐจุดอ่อนของผลิตภัณฑ์อยู่ที่การบริหารจัดการด้านการตลาด การมีจุดอ่อนเกิดขึ้นนั้นจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้จุดอ่อนกลายเป็นจุดแข็ง ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการหาแนวทางในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าของสินค้าเพื่อทำการส่งเสริมการจัดจำหน่าย เพิ่มรายได้ และสร้างศักยภาพในการแข่งขัน ยกกระดับสินค้าให้สวยงาม ทำให้ลูกค้ามีความสนใจในการสั่งซื้อผลิตภัณฑ์ และมีการจัดจำหน่ายที่เพิ่มมากยิ่งขึ้น เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้คนในระดับฐานรากหญ้าให้มีเศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มให้เป็นทีมงานที่เข้มแข็ง เพื่อที่จะทำการจัดจำหน่ายในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้ากระชายขาวสำเร็จรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องขี้เหล็ก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อพัฒนาและประเมินความพึงพอใจต่อบรรจุภัณฑ์และตราสินค้ากระชายขาวสำเร็จรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องขี้เหล็ก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขต

ขอบเขตประชากร กลุ่มตัวอย่าง และพื้นที่ในการเก็บข้อมูล

1. ข้อมูลสภาพ ปัญหา และความต้องการการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้ากระชายขาวสำเร็จรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องขี้เหล็ก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ประชากร ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องขี้เหล็ก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งหมด 145 คน (พัชร เสนววรรณ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 พฤษภาคม 2565)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องขี้เหล็ก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากกลุ่มที่ทำการผลิตกระชายขาวสำเร็จรูป จำนวนทั้งหมด 10 คน (พัชร เสนววรรณ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 พฤษภาคม 2565)

2. ข้อมูลด้านการการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้ากระชายขาวสำเร็จรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องขี้เหล็ก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ประชากร ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องขี้เหล็ก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งหมด 145 คน

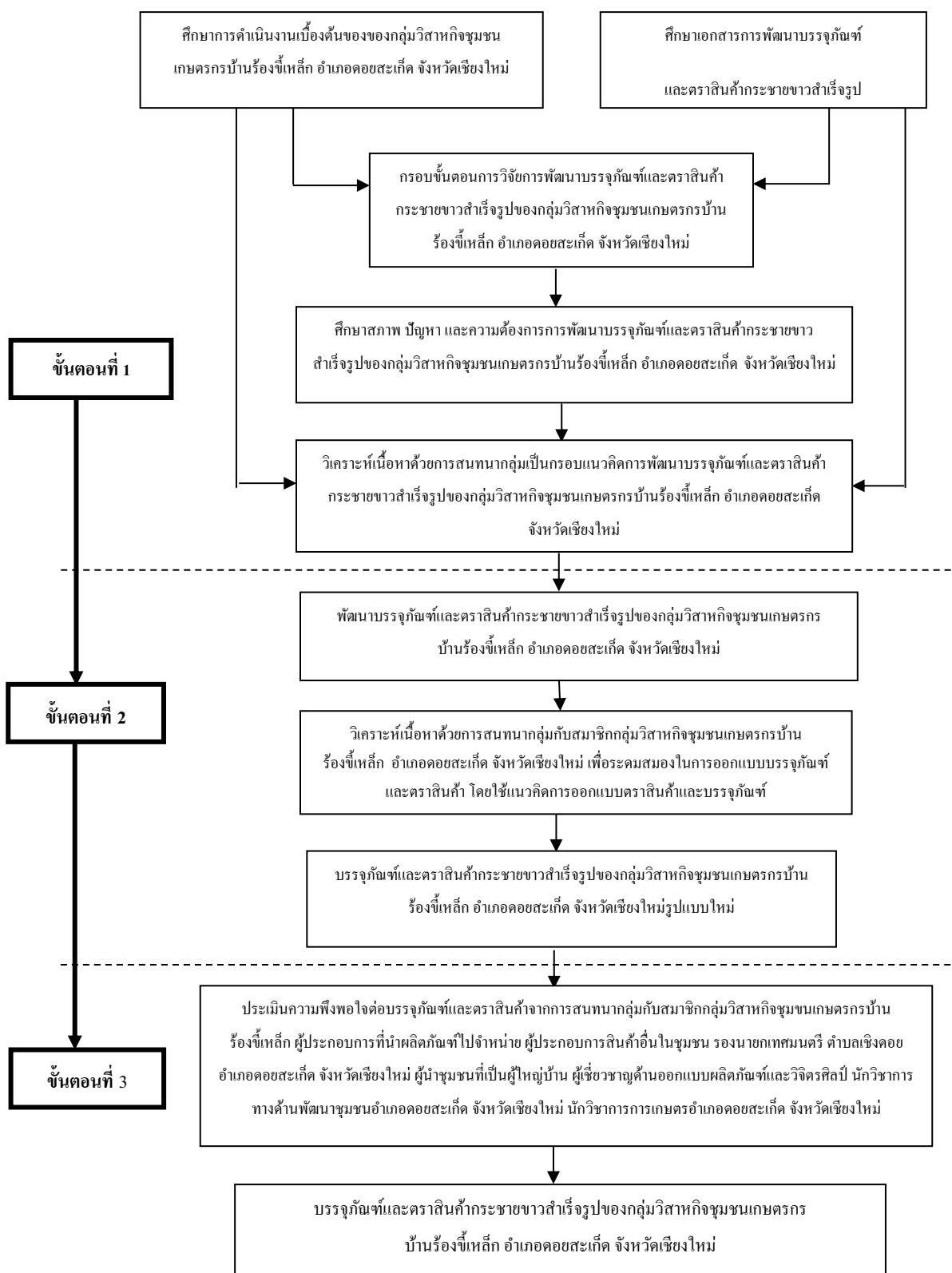
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องขี้เหล็ก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเฉพาะที่ทำการผลิตกระชายขาวสำเร็จรูป จำนวนทั้งหมด 10 คน

3. ข้อมูลด้านการประเมินความพึงพอใจต่อบรรจุภัณฑ์และตราสินค้ากระชายขาวสำเร็จรูป ที่พัฒนาขึ้นของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องขี้เหล็ก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ประชากร ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องขี้เหล็ก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ประกอบการที่นำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่าย ผู้ประกอบการสินค้าอื่นในชุมชน ผู้นำชุมชน ผู้เชี่ยวชาญด้านออกแบบผลิตภัณฑ์และวิจิตรศิลป์ และนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 160 คน (พัชรี เสนววรรณ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 17 พฤษภาคม 2565)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องขี้เหล็ก ผู้ประกอบการที่นำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่าย ผู้ประกอบการสินค้าอื่นในชุมชน รองนายกเทศมนตรี ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผู้นำชุมชนที่เป็นผู้ใหญ่บ้าน ผู้เชี่ยวชาญด้านออกแบบผลิตภัณฑ์ และวิจิตรศิลป์ นักวิชาการทางด้านพัฒนาชุมชนอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ นักวิชาการการเกษตรอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากสมาชิกกลุ่มที่ทำการผลิตกระชายขาวสำเร็จรูป และผู้ที่เกี่ยวข้องเบื้องต้น จำนวน 13 คน

กรอบความคิด

วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมี 3 ขั้นตอน ตามกรอบความคิด เครื่องมือที่ใช้การเก็บข้อมูลใช้การสนทนากลุ่ม (Focus group)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ข้อมูลสภาพ ปัญหา และความต้องการการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้ากระชายขาวสำเร็จรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องขี้เหล็ก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

2. ข้อมูลการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้ากระชายขาวสำเร็จรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องขี้เหล็ก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องขี้เหล็ก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 145 คน ที่นำมาคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล (Key informants) ได้แก่ สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องขี้เหล็ก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 10 คน โดยทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากกลุ่มจากกลุ่มคลัสเตอร์ที่ทำการผลิตกระชายขาวสำเร็จรูปเท่านั้น (บุญศรี พรหมมา พันธุ์, 2561)

3. ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจต่อบรรจุภัณฑ์และตราสินค้ากระชายขาวสำเร็จรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องขี้เหล็ก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องขี้เหล็ก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 145 คน ที่นำมาคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเสนอความคิดเพื่อการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องขี้เหล็ก ผู้ประกอบการที่นำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่าย ผู้ประกอบการสินค้าอื่นในชุมชน รองนายกเทศมนตรี ผู้นำชุมชนที่เป็นผู้ใหญ่บ้าน ผู้เชี่ยวชาญด้านออกแบบผลิตภัณฑ์และวิจิตรศิลป์ นักวิชาการทางด้านพัฒนาชุมชน นักวิชาการเกษตรโดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากสมาชิกกลุ่มที่ทำการผลิตกระชายขาวสำเร็จรูป และผู้ที่เกี่ยวข้องเบื้องต้น จำนวน 13 คน ทางกลุ่มใช้วิธีการออกคะแนนเสียง (Voting)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาข้อมูลทฤษฎี โดยการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ
2. ดำเนินการสร้างแบบสนทนากลุ่มให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. นำแบบทดสอบเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและเชิงทฤษฎี (Content and Theory Validity)

4. การนำคำถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยพบว่ามีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 ซึ่งรายการคำถามใช้ได้ทุกข้อ โดยปรับปรุงภาษาในรายการคำถามบางข้อให้สั้นและสื่อความหมายชัดเจนขึ้นตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอต่อคณะกรรมการวิจัยในมนุษยมหาวิทยาลัยบูรพา

วิธีการเก็บข้อมูล เพื่อให้การเก็บข้อมูลมีความน่าเชื่อถือมากขึ้นนั้น นอกเหนือจากการนำคำถามในการเก็บข้อมูลให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินแล้ว ผู้วิจัยใช้หลักการมีมนุษย์สัมพันธ์ ดำเนินการสนทนากลุ่มด้วยการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ให้ข้อมูล ใช้ภาษาถิ่นของชาวเชียงใหม่ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความไว้วางใจ นักวิจัยทำการยืนยันข้อมูลที่เป็นจริง น่าเชื่อถือ และมีความถูกต้องจากการสนทนากลุ่มโดยการถอดข้อความเสียง การจดบันทึก และนำข้อมูลที่กลับไปขอการยืนยันข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลอีกครั้งว่าตรงกับสิ่งที่นักวิจัยได้ข้อมูลมาหรือไม่ นักวิจัยทำการยืนยันผลการวิจัยโดยทำการเก็บเทปบันทึกเสียง ข้อมูลที่จดบันทึก ภาพถ่าย และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพร้อมที่จะทำการตรวจสอบข้อมูลวิจัยที่ได้ (Audit Trial) ว่าเป็นข้อมูลที่เป็นจริง มีความน่าเชื่อถือ และมีความถูกต้องจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรรมบ้านร่องซี่เหล็ก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยข้อมูลที่ได้นั้นไม่ได้เกิดจากความลำเอียง หรือการตัดแปลงข้อมูล หรือการคิดขึ้นเองของนักวิจัย

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์เนื้อหาด้วยวิธีการ Thematic Analysis นักวิจัยสร้างหัวข้อสรุป และกลุ่มหัวข้อสรุปแนวคิดในข้อมูล โดยมีรหัสข้อมูลกำกับทุกข้อความ จากนั้นจึงตั้งคำสำคัญ ซึ่งจะจัดเป็นกลุ่มใหญ่ (Themes) และกลุ่มย่อย (Sub-theme) ที่อยู่ภายใต้ความหมายของกลุ่มใหญ่ จากนั้นอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างละเอียด ต่อเนื่อง และกลมกลืนกัน โดยตัดข้อมูลหรือหัวข้อที่ไม่เกี่ยวข้องออก เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปอย่างถูกต้อง มีความครอบคลุมมากที่สุด

ผลการวิจัย

1. สภาพ ปัญหา และความต้องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้ากระชายขาวสำเร็จรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรรมบ้านร่องซี่เหล็ก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า 1.1 สภาพปัจจุบันของบรรจุภัณฑ์ “เป็นถุงพลาสติกแบบธรรมดา” “ตราสินค้าไม่สวยงาม” “ตราสินค้าไม่มีเอกลักษณ์ของกลุ่ม” “ไม่สามารถดึงดูดความสนใจไม่ทันสมัย” ขาดเอกลักษณ์ และ “ไม่สามารถแข่งขันกับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแข่งขัน” 1.2 ปัญหาที่พบคือ บรรจุภัณฑ์ “ไม่สวยงาม” “ตราสินค้าไม่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคได้” 1.3 ความต้องการของกลุ่มคือ บรรจุภัณฑ์ในรูปแบบถุงซิปล็อคสีเงินขนาด 12x20 ซม. ขยายกันถุง 5 ซม. ตราสินค้าเป็นวงกลมสีเขียว, สีส้ม, สีฟ้า, สีเหลืองทอง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 7 ซม. รายละเอียดตามสินค้าอยู่ในตราสินค้า

ภาพที่ 1 แสดงบรรจุภัณฑ์และตราสินค้านี้ในรูปแบบเดิม

ภาพที่ 2 แสดงบรรจุภัณฑ์และตราสินค้ารูปแบบที่ต้องการพัฒนา

2. การพัฒนาและประเมินความพึงพอใจต่อบรรจุภัณฑ์และตราสินค้ากระชายขาวสำเร็จรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องขี้เหล็ก อำเภอต๋อยสะเท็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า 2.1 ได้พัฒนาบรรจุภัณฑ์เป็นถุงซิปล็อคสีเงินขนาด 12x20 ซม. ขยายกันฉุด 5 ซม. และพัฒนาตราสินค้าเป็นรูปวงกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 7 ซม. และตราสินค้าสีเหลืองทอง มีรายละเอียดของผลิตภัณฑ์บนตราสินค้าทั้งหมด

ภาพที่ 3 แสดงบรรจุภัณฑ์และตราสินค้ารูปแบบที่พัฒนาแล้ว

2.2 การประเมินความพึงพอใจต่อบรรจุภัณฑ์และตราสินค้ากระชายขาวสำเร็จรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องขี้เหล็ก อำเภอต๋อยสะเท็ด จังหวัดเชียงใหม่ ทางกลุ่มมีการออกคะแนนเสียง (Voting) 10 คน มีความพึงพอใจมาก และ 3 คน มีความพึงพอใจมากที่สุดต่อบรรจุภัณฑ์ใหม่ในรูปแบบถุงซิปล็อคสีเงินขนาด 12x20 ซม. ขยายกันฉุด 5 ซม. ตราสินค้าเป็นวงกลมสีเหลืองทอง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 7 ซม. รายละเอียดของสินค้าใส่ในรูปแบบคิวอาร์โค้ด โดยทางกลุ่มประเมินว่า “ถุงสีขาวและป้องกันความชื้นได้” “ตราสินค้าสีสวยงาม” “ตราสินค้ามีเอกลักษณ์ที่เป็นสีของกระชายขาวและมีเอกลักษณ์ของกลุ่ม” “สามารถดึงดูดใจของลูกค้าที่ได้พบเห็น”

ภาพที่ 4 แสดงบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าที่พึงพอใจ

อภิปรายผล

1. สภาพ ปัญหา และความต้องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้ากระชายขาวสำเร็จรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องขึ้นเหล็ก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเป็นถุงพลาสติกแบบธรรมดา ไม่สวยงาม ตราสินค้าไม่มีเอกลักษณ์ของกลุ่ม ไม่สามารถดึงดูดความสนใจไม่ทันสมัย ขาดเอกลักษณ์ และไม่สามารถแข่งขันกับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแข่งขัน ปัญหา คือ บรรจุภัณฑ์ไม่สวยงาม ตราสินค้าไม่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคได้ ความต้องการ คือ บรรจุภัณฑ์ในรูปแบบถุงซิปล็อคสีเงินขนาด 12x20 ซม. ขยายกันถุง 5 ซม. ตราสินค้าเป็นวงกลม สีเขียว, สีส้ม, สีฟ้า, สีเหลืองทอง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 7 ซม. รายละเอียดตามสินค้าอยู่ในตราสินค้า สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อนันต์ สุนทราเมธากุล และคณะ (2563) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุชุมชนคำครตา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดยโสธร พบว่า ทางกลุ่มมีความต้องการพัฒนาตราสินค้าผลิตภัณฑ์โดยใช้ชื่อว่า แม่สมหมาย ตราสินค้าผลิตภัณฑ์ควรมีสีส้มและสีแดงที่สามารถสื่อได้ถึงของฝาก และผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารที่ทำมาจากปลา โดยทำการใช้ปลาตะเพียนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของสินค้า บรรจุภัณฑ์ที่ทางกลุ่มต้องการคือ มีความสะดวกในการเปิดผลิตภัณฑ์ สามารถหยิบจับผลิตภัณฑ์รับประทานได้ทันที เก็บรักษาผลิตภัณฑ์ได้ง่าย น้ำหนักผลิตภัณฑ์เบา ผลิตภัณฑ์มีความคงทนถาวร บรรจุภัณฑ์ช่วยในการถนอมอาหารไม่ให้เสียง่าย บรรจุภัณฑ์สามารถเปิดปิดได้ตลอดเวลา และสอดคล้องกับการศึกษาของอรรษาวิ เจริญระม และยอดนภา เกษเมือง (2563) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า ผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนปูลาวาส เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร พบว่า ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการเลือกรูปแบบบรรจุภัณฑ์สินค้าและตราสินค้า โดยได้มีการใช้อัตลักษณ์ของชุมชนผ่านเรื่องตราสินค้า ส่งผลทำให้เกิดความพึงพอใจในด้านนี้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างในชุมชนได้ให้ข้อมูลของชุมชน นำเสนอความต้องการของชุมชน เลือกผลิตภัณฑ์ของชุมชน และทำการสนับสนุนข้อมูลที่ได้มาจากกลุ่ม ทำให้สามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ได้ อีกทั้งยังสามารถสร้างความเชื่อมโยงและสร้างความยั่งยืนให้กับการท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรมของชุมชนได้

2. การพัฒนาและประเมินความพึงพอใจต่อบรรจุภัณฑ์และตราสินค้ากระชายขาวสำเร็จรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องขึ้นเหล็ก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า บรรจุภัณฑ์เป็นถุงซิปล็อคสีเงินขนาด 12x20 ซม. ขยายกันถุง 5 ซม. ตราสินค้าเป็นรูปวงกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 7 ซม. และตราสินค้าสีเหลืองทอง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อนันต์ สุนทราเมธากุล และคณะ (2563) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุชุมชนคำครตา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดยโสธร พบว่า ในการพัฒนาตราสินค้าเพื่อเพิ่มความสามารถทางเศรษฐกิจในเชิงสร้างสรรค์เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มเป็นรูปปลาตะเพียน มีสีส้มและสีแดง โดยบรรจุภัณฑ์ที่พัฒนามี 2 อย่าง ได้แก่ รูปแบบกระปุกพลาสติกฝาเกลียวสีดำ และรูปแบบถุงฟรอยซิปล็อคด้านหน้าใส และสอดคล้องกับการศึกษาของณัฐภูมิ สุวรรณทิพย์ และคณะ (2564) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาขีดความสามารถด้านการตลาดและการสร้างตราสินค้า ผลิตภัณฑ์สมุนไพรของผู้ประกอบการในโครงการเมืองสมุนไพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ได้มีการทำการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด ในการทำการสร้างตราสินค้าผลิตภัณฑ์ประเภทสมุนไพร

ของเมืองสมุนไพร ภายใต้ชื่อของ “มนต์ไพร” เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถนำไปใช้ทำเป็นตราสินค้าของกลุ่มในการที่จะขอการรับรองในเรื่องคุณภาพของสินค้าของผลิตภัณฑ์ ของโครงการเมืองสมุนไพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภายใต้แนวคิดในเรื่องตราสินค้าประเภทสมุนไพรของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

3. การประเมินความพึงพอใจต่อบรรจุภัณฑ์และตราสินค้ากระชายขาวสำเร็จรูปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรรมบ้านร่องซึ้งเหล็ก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ทางกลุ่มมีความพึงพอใจต่อบรรจุภัณฑ์ใหม่ในรูปแบบถุงซิปล็อคสีเงินขนาด 12x20 ซม. ขยายก้นถุง 5 ซม. ตราสินค้าเป็นวงกลมสีเหลืองทอง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 7 ซม. รายละเอียดตามสินค้าอยู่ในรูป QR Code สอดคล้องกับผลงานวิจัยของณัฐภูมิ สุวรรณทิพย์ และคณะ (2564) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาขีดความสามารถด้านการตลาดและการสร้างตราสินค้า ผลิตภัณฑ์สมุนไพรของผู้ประกอบการในโครงการเมืองสมุนไพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าควรใช้รูปแบบการสื่อสารทางการตลาดในรูปแบบของการบูรณาการศาสตร์ที่มีวิธีการที่หลากหลาย โดยทำการเน้นในด้านการพัฒนาเพื่อใช้เป็นสื่อแสดงวิทัศน์รูปแบบในการใช้ 3 ภาษา หรือในลักษณะของการใช้ไวรัลคลิป การเล่าเรื่อง การใช้เฟซบุ๊ก แฟนเพจ และการสแกนคิวอาร์โค้ดที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ประเภทสมุนไพรของจังหวัดสุราษฎร์ธานี และสอดคล้องกับการศึกษาของกันยัณัฐ สุวรรณอ่อน และคณะ (2562) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ข้าวตังไก่หยองของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านศาลาพระนาย อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง พบว่า ปัจจัยด้านบรรจุภัณฑ์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อข้าวตังไก่หยอง เรียงตาม 5 ลำดับแรก ได้แก่ 1. บรรจุภัณฑ์ข้าวตังไก่หยองได้ทำการแสดงรายละเอียดส่วนผสมผลิตภัณฑ์ได้อย่างชัดเจนบนบรรจุภัณฑ์ 2. บรรจุภัณฑ์ข้าวตังไก่หยองได้ทำการแสดงรายละเอียดวันที่ผลิต และวันหมดอายุบนบรรจุภัณฑ์ 3. บรรจุภัณฑ์ข้าวตังไก่หยองได้มีเครื่องหมายรับรองคุณภาพที่แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนบนบรรจุภัณฑ์ 4. บรรจุภัณฑ์ข้าวตังไก่หยองได้แสดงราคาอย่างชัดเจนบนบรรจุภัณฑ์ 5. บรรจุภัณฑ์ข้าวตังไก่หยองบอกแหล่งผลิตอย่างชัดเจนบนบรรจุภัณฑ์ และการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ข้าวตังไก่หยองของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศาลาพระนาย อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง มี 1 รูปแบบที่สอดคล้องกับปัจจัยด้านบรรจุภัณฑ์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อข้าวตังไก่หยองของผู้บริโภค นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของมานิชย์ นวลสระ และคณะ(2564) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์และตราสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานระดับสากล จังหวัดเชียงราย พบว่า ผู้ประกอบการมีความรู้ และความเข้าใจในเรื่องของผลิตภัณฑ์ที่สามารถผลิตได้ตรงกับความต้องการตลาดของผู้บริโภคในตลาดสากล การมีอัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์เฉพาะตัว การมีมาตรฐานผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับของตลาดสากล การคงอัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์ของถิ่นกำเนิด และการพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์เพื่อให้เกิดเป็นองค์ความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มผู้ประกอบการสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ สามารถทำการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และทำการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย และทำการนำเสนอผลิตภัณฑ์ให้สามารถแข่งขันในระดับสากลได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ในการพัฒนาสินค้าควรมีหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องไปให้คำแนะนำ ในด้านการผลิตสินค้าให้มีมาตรฐาน ความสะอาด และปลอดภัย
2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องชี้เหล็ก ควรส่งบุคลากรไปทำการอบรม ทางด้านการตลาด และหาช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าให้มากขึ้น โดยเฉพาะการตลาดออนไลน์
3. สถาบันการเงิน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนเงินทุน หรือสนับสนุน นวัตกรรมในการผลิตสินค้าให้ทันสมัย เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค
4. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านร้องชี้เหล็ก ควรมีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีหลาย รูปแบบ หลายขนาด โดยจัดจำหน่ายในราคาที่แตกต่างกัน ตามปริมาณของสินค้า

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยต่อยอดในเรื่องการจดทะเบียนลิขสิทธิ์สินค้า จากกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งลิขสิทธิ์มีอายุ 10 ปี และสามารถต่ออายุหลังจากนั้นได้
2. การศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้นวัตกรรมในการผลิตสินค้าให้ทันสมัย ซึ่งจะทำให้การผลิต สินค้าได้รวดเร็ว ทันสมัย มีความแปลกใหม่ และสามารถเป็นชุมชนต้นแบบในการผลิตได้
3. การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการตลาดออนไลน์สำหรับสินค้าของกลุ่ม ซึ่งจะเป็นแนวทาง ในการหารายได้เข้ากลุ่ม และพัฒนาสินค้าตัวใหม่ในโอกาสต่อไป
4. ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ต้นแบบของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เกษตรกรบ้านร้องชี้เหล็ก เพื่อทำการปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมายต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กันย์ณิรัฐ สุวรรณอ่อน, มณีรัตน์ รัตนพันธ์, ปทุมวรรณ ทองตราชู, ภัทรินทร์ ทางรัตนสุวรรณ, นพดล ชูเศษ, ชุติมา ทศโร, เขมินต์ธราภรณ์ บัวเพชร และวิลาวัลย์ ช่วยกลับ. (2562). การพัฒนา รูปแบบบรรจุภัณฑ์ข้าวตังไก่หยองของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านศาลาพระนาย อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง. *การประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 10* (น.1415-1428). มหาวิทยาลัยมหาดไทย.
- ณัฐวุฒิ สุวรรณทิพย์, ทศนาวดี แก้วสนิท, เมธาวี จำเนียร และกรกฎ จำเนียร. (2564). การพัฒนาขีดความสามารถด้านการตลาดและการสร้างตราสินค้า ผลิตภัณฑ์สมุนไพรของผู้ประกอบการ ในโครงการเมืองสมุนไพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารนักบริหาร*, 41(2), 37-50.
- ดนุชา พิษนันทน์. (2564, 7 กรกฎาคม). *แผนพัฒนาฯ 13 ฉบับยกร่าง 5 เป้าหมายพลิกโฉมเศรษฐกิจไทยใน 5 ปี*. กรุงเทพฯธุรกิจ. <https://www.bangkokbiznews.com/business/976683>
- บุญศรี พรหมมาพันธุ์. (2561). *การออกแบบการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์: การออกแบบประชากรกลุ่มตัวอย่างและการวิเคราะห์ข้อมูล หน่วยที่ 3*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มานิชย์ นวลสระ, น้ำเพชร เตปินสาย และชุติณัฐภาดล. (2564). แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และตราสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานระดับสากล จังหวัดเชียงราย. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 15(1), 119-134.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564, 7 กรกฎาคม). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570 สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566-2570*

<https://www.odd.go.th/PDF/DevelopmentPlanNo.13.pdf>

อนันต์ สุนทรเมธากุล, ภิมภวิมล ปรมัตถ์วรโชติ, จิตติพร อุ๋นใจ และวันวิสา มากดี. (2563).

การพัฒนาตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุชุมชนคำครตา อำเภอยายมูล จังหวัดยโสธร เพื่อเพิ่มความสามารถทางเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์. *วารสารการจัดการและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 8(1), 1-13.

อรรหาวิ เจ๊ะสะแม และยอดนภา เกษเมือง. (2563). การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนปูลาวาส เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยธนบุรี*, 15(2), 79-90.